

Hiteles források szerint negyedmillió magyar tüntetett Budapesten a Hősök terén 1988. június 27-én, Szent László napján. Tüntettek a magyarok az erdélyi falurombolás ellen, a magyarok jogfosztása ellen, a Ceausescu-féle diktatúra ellen. Azóta sok víz folyt le a Tiszán és a Dunán, és hígul az emlékezetünk. Érdemes tisztelve e nap előtt megállni, annál is inkább, mert a közeljövőben a Nagy Erdélyi Tüntetés szervezőbizottsága konferenciát tart Budapesten, és ezzel megkezdí az előkészületét a 20. évfordulóra. A tervezett tüntetés szervezését Csurka István, a MIÉP, a Magyar Út és a korabeli együttműködők és szervezők vállalják. A közelgő 20. évfordulón a spiritus rectort kérdezzük, hiszen a gondolat **Dénes János**, a Nagy-budapesti Munkástanács egykori tagjának szívéből, agyából pattant ki.

- Hogyan is indult az 1956. óta első és máig legnagyobb Er-délyt, a magyarságot védő felsereglés, tüntetés?

- Minden együtt volt a népakarat kinyilvánítására. Trianonról nem beszélt a hatalom, a nép meg csak suttogott róla. De az emlékezet fájt. Romániában diktatórikus nemzeti kommunizmus dühöngött, Magyarországon a Moszkva-hű elvtársak uralkodtak. 1988. június 16-án Párizsban a Per la Chaise temetőben a kivégzett Nagy Imre miniszterelnök tiszteletére emlékműavatás volt - Budapesten gumibotoztak. 1956 után 1988. június 27-én először színre lépett Őfelsége, a magyar nép, és bejelentette igényét a magyar jövőre. A Nagy Erdélyi Tüntetés sikere felgyorsította a belpolitikai eseményeket, és megpecsételte Grósz Károly és Kádár János rendszerének sorsát. A Hősök terén letartóztatták Rácz Sándort, az 56-os Nagy-budapesti Központi Munkástanács elnökét, Pákh Tibort és engem, valamint Budapesten és országszerte még sokan másokat. De a román-magyar szembenállásnak nem ez volt az egyetlen oka. Ekkor hirdette meg örült tervét a Román Kommunista Párt főtitkára, Ceausescu: a falvakból panelekbe kell költöztetni a népet Erdélyben. Szörnyű nyomorban éltek egész Romániában. A gyárban pénzt gyűjtöttünk az erdélyi magyarság megsegítésére; mi, a gyógyszergyári munkások sikerrel szerveztük ezt az akciót. De nem voltunk egyedül, mert például a békessámsoni Cseszkó Ferenc 1987-88 fordulóján a vágóhidon szintén gyűjtést rendezett. Rájuk is, ránk is rendőrt küldött a hatalom azért, mert segíteni akartunk, és segítettünk is erdélyi testvéreinken. Jelmondatunk így szólt: "Sír a magyar róna, ruszki csizma nyomja." S közben a Jurta Színházban összejöttünk Rácz Sándorral, Fónay Jenővel, így hárman, és gondolkodni kezdtünk a tüntetésen. Rövid idő után csatlakozott az elképzelésünkhöz a Bajcsy-Zsilinszky Társaság, Morvay László - a gulágos Morvayról beszélek, aki élvezte a nagy Szovjetunió vendégszeretetét hosszú időn keresztül -, és Zétényi Zsolt, a későbbi országgyűlési képviselő. A gondolat kiterbélyesedéséhez, a nagy tömeg csatlakozásához az jelentette az első igen erős lökést, amikor Csurka István az ügy mellé állította az MDF teljes vezérkarát. Akkor 1988 márciusát írtuk, és milliókezű támogatás tanúi lehettünk. Már működött az Elvét Védő Ma-gyarországi Független Bizottság. Bereczky Vilmos volt az elnök, de ő és párja a tüntetés előtt jóval elutazott Afrikába szafarira. Így a bizottság ideiglenes elnöke lettem - emlékezik vissza Dénes János. El ne felejtsem - mondja az egykori országgyűlési képviselő -, hogy a magyar emigrációtól is nagyon nagy támogatást kaptunk ötletünk megvalósításához. Pénzzel, sajtóval támogattak bennünket, és mindenek előtt a rokonszenvüket élveztük. Meg kell említenem Rácz Sándor István nevét, akit egyébként a karcagi Sinkovics-féle perben ítélték el 15 évre - 18-19 évesen. Rácz Sándor István és barátai csinálták meg azt az 500-600 táblát, amin csak erdélyi falunevek szerepeltek. Bizonyára emlékszik a hatalmas nemzeti színű

lobogóra, ami a téren feltűnt, és rajta a feliratot olvashattuk: "Ne hagyd elveszni Erdélyt Istenünk!" Az a tömeg ott a Hősök terén bejelentette igényét: itt vagyunk, tenni akarunk! Lényegében Ceausescu bukásának ez volt a kezdete. Ugyanakkor egy percre nem vonom kétségbe Temesvár hősiességét - Tőkés Lászlónak, és sok-sok áldozatot vállaló támogatóinak - az érdemét.

Csurka István és Csoóri Sándor egy Andrásy úti cukrászdába sajtótájékoztatóra hívott meg a világraszóló sikeres tüntetés után. Ara Kovács Attila botrányt csinált a sajtótájékoztatón, ám őt sikerült lecsendesítenünk és semlegesítenünk. Nem vagyok kevésbé büszke az 1988-as tüntetési szervezői munkámra, mint az 1956-os helytállásomra. Erről szívesen beszélek az előkészület alatt álló Körömszakadtáig című könyvemben. Minden elismerésem az ügyben vállalt szerepéért Csurka Istvánnak, aki a tüntetés politikai beszédét írta meg, és jellemző módon nem ő akart mindenáron szerepelni, dolgozatát Bubik István színművésszel olvastatta fel. Elismerésem Dragon Pálé, dr. Nagy László ügyvédé és Töttösynéé. Történelmi pillanat volt, amikor Lech Walesa táviratát Hajdú Demeter Dénes felolvasta. Hajdú Demeter Dénesnek később is nagy része volt a 88-as nagy tüntetés szellemének ébrentartásában. Csurka, Csoóri, Bíró, Pálffy G. István, Zétényi Zolt - tehát az ismert nevek - mellett meg kell említeni azokat a névtelen kétékezőket és közreműködőket, akiknek szintén nagy szerepük volt az előkészítésben. A tüntetés után röviddel az Eötvös Kiadó gondozásában megjelent a visszaemlékezés, Hősök tere 1988. június 27. címen. A könyv egyik érdeme, hogy sorra cáfolta az akkori hivatalos sajtó állításait. A Népszabadság azt írta: 30 ezren voltak a Hősök terén. Az Eötvös Kiadó könyve megcáfolta ezt az orbitális hamisítást. A jelenlévők többen voltak, mint annak idején 1938-ban az eucharisztikus kongresszuson - igaz, akkor a tér állapota másként nézett ki, kisebb volt -, és lényegesen többen voltak, mint Kádár János hírhedett 1957. május 1-jén.

- Magam is jól emlékszem, a hatalmas tömeg néhány percre megállt a követség előtt, mozdulni se előre, se hátra nem lehetett, a küldöttek megpróbálták átadni a jegyzéket a követség képviselőjének. Ajtót, ablakot bedeszkázták, oda még a légy se repülhetett be. A tömeg némán, fegyelmezetten állt és várt, majd visszavonultunk a Hősök terére. A Hősök tere 88. június 27. c. könyvben az szerepel, hogy különös történelemórát tartott a millenniumi emléksor előtt.

- Igen, ugyanis addig, amíg a román követségtől vissza nem érkezett a tiltakozó tömeg, a Hősök terén én tartottam szóval a jelenlévőket. A tüntetés méltóságteljes volt, fegyelmezett és gyönyörű. Pár nap múlva az Erdély Művészetéért Alapítvány a Széchényi Könyvtárban tájékoztatót tartott. A főrendező Kulcsár Edit volt, a Vármegye Galéria vezetője. A találkozóra megérkezett Tőkés László temesvári református lelkész. Ott volt Szervátiusz Tibor szobrászművész, aki az esemény tiszteletére Bethlen Gábor-plakettet készített és át is adta. A szafariról visszaérkezett Bereczky Vilmos a hangulat hevületében bejelentette, hogy emlékjelvényt készíttet minden szervező számára. A Bereczky-féle emlékjelvény azóta is készül.

- Június 27-én bevitték a nemzeti lobogót a Bazilikába, és meghajtották, így tisztelegtek Szent István király előtt. 4 órakor feltűzték a nemzeti zászlót a hangszórókkal felszerelt autóra, amely elindult a Hősök tere felé, útközben felcsendült a székely himnusz. Este 7 órára a tömeg elborította a hatalmas teret, lehettek vagy negyedmillióan. A táblákon pusztulásra ítélt falvak nevei szerepeltek.

"Évtizedek óta először történik meg, hogy magyar ügyért, önként és szabadon állunk ki... ma este erre a térre figyel a fél világ. Itt most egy nemzet mutatja meg igazi arcát a népek családjának. ...fogadjuk meg, hogy nyugton addig nem maradunk, amíg minden magyar számára ki nem vívjuk a méltó emberi élet lehetőségét, fogadjuk meg, hogy az összes

Magyar ügyért önként és szabadon álltunk ki

Írta: Administrator

2008. május 18. vasárnap, 07:01 - Módosítás: 2008. május 18. vasárnap, 07:17

érvényben lévő nemzetközi szerződés és alapokmány tiszteletben tartása mellett minden lehetségest elkövetünk magyar testvéreink megmentése érdekében! Isten minket úgy segítsen!" - olvasta Csurka István sorait Bubik Pista, és a tömeg fáklyákkal, gyertyákkal a kézben elindult a Thököly úti román nagykövetség felé.

Gy. B.